

НЎХАТПОЛВОННИНГ ШАҲАРДАГИ САРГУЗАШТЛАРИ

(Давоми. Бошлиниш 3-бетда).

— Тешавой тога, бўғи хизматчилик, — дебди мулла Зокир тез-тез гапнориб. — Иш бўлаш ҳал қиссан.

Тешавой чол ўйлаб нима дайшишин чамалагунча Нўхатполон:

— Катакдек уйда сикилиб кетмайсизларми, амаки, — дебди.

Мулла Зокир эринганнамо жавоб бериди:

— Шуниси текканига ҳам шукр қилиш керак. Кўрла-тўшаганинг орқалинг ҷанча.

Шу орада Тешавой чол ўрнидан кўзголиб:

— Узингиздан колар гап йўқ, жиҳон, — дебди. — Нега кепланганингиз пайкар турган бўлсангиз керак.

— Пайдадим, тога, пайдадим.

— Тушунганинг садасиги кетса арзиди. Кампир иккамизнинг йигриб юрганингиз бор эди. Шуни олдикда «Хайё-хўйт» деб сизни қора тортиб келдик.

— Хаммам, қўзини чимирбоди мулла Зокир.

— Авал узларидан эшитсан бўлади.

— Баланд, тоғи, баланд.

— Нима бўялини, ўзи жиҳон.

— Узингиздан колар гап йўқ! Бу остановдан осонликча ҳатлайлан деганлар сон мингта. Бизларга ҳам он йўқ!

— Энди, жиҳон, сиз ўзимизни. Бир кориндан таталашиб тушмасиг ҳам яхиним. Яхшилини ерда қолдирмаймиз. Кейин елгиз ўйлариз ўйиб одам бўлсин деймиз-да. Одам кўзини тириклигига ўйламаса қачон ўйлайди.

— Э, менинг ўйларига ўйларига, тоға!

Нўхатполон бир отасига, бир мулла Зокирга кераб антрайб ўтирган экан, сўнг:

— Ота, ота нима ҳақида гаплашасизлар, — деб сўрабди.

Тешавой чол ростига кўчиди.

— Йўл-йўлакай белим бакувват дегандим, ўғлини. Каёқда. Яримта экан.

— Нима деганинг у, ота?

— Хозир, ҳозир тоганг билан ишни битириб олайлик. Энди жиҳон из бўлса-да кўп ўринда кўрасин. Бўғи қарин-дош-ургуз дегандай.

Мулла Зокир охри «УФ» тортибида:

— Тешавой тога, сиз ҳам менинг тўғри тушунинг. Болангизни ҳийаш учун бир халта керак. Унинг ҳаммасини мен еб кетмайман. Наридаги оғизни наҳднан килиб коборадиганлар кўп. Бир дўлтидагисини оқсоқ профессорга элтиб беради. Яна шунгасини қоракос доенгент сўрайди. Ўйинни пойдай кўлини калтириб турганлар йўқ дейсизми? Менга зигнедигини келади, холос.

— Нима, нима? — дебди Нўхатполон. — Нимани юлиш пайдайди. Шаларини башварасин бир кўрай. Бурнига сиз киритиб кўйинасам бўлмайди шекили...

Тешавой чол ўйланинг одатини яхши билгани учун гапни бошга томонга бурибди.

Мулла Зокир қараси орада жанжал қўтилайдиган. Севин ўзини ёлиб жуфтанинг ростига қолмоқни бўлиди.

— Тешавой тога, менга узр, яхшилик қиласми деб балоға ўйликкиман шекилини. Туғи кўрдингни — йўқ!

— Мен кўрдим, — дебди Нўхатполон.

— Нимани? — ҳайрор бўлибди мулла Зокир.

— Сиз айтган туни.

— Мулла Зокир кубиб юборибди.

— Мендан кутлиб бўбиз.

— Тешавой чол юнгизни дебдан дейдига...

— Мендан кутлиб бўбиз.

— Тешавой чол яхшиликни дебдан дейдига...

— Йўз, отаён, — дебди қатъян Нўхатполон.

— Мен сизни бу юниқизларга мўлтиратиб кўймайман. Менга ўша оқсоқ профессор билан қоракос доенгентни юзлаштирасиз.

— Уларни нима киласиз?

— Ўзини биламиш.

Нўхатполон мулла Зокир кўнибди. Ўзича бирор йўл топаману буларни чалкаштириб кетаман деб ўйлабди.

Кўчага чиқиб, олийгоҳ томон юршилан экан мулла Зокирнинг кўзи мўлт-мўлт этарниш, ана энди йиглаб коборади, мана энди йиглаб юбораман кабилида борарим. Тешавой чол бирор ўйнолатда, бу ишни Нўхатполонинишини ўйнолтиши бўлганини, илонини киломаганидан қизириб келдиганиниш. Нўхатполон эса ўйрни кўйга олгандек гердайиб, коматини бирор тик тубиб мэгрур борариман. Йўловчилар уларга қизини билади, яхшиликни билан қарашар экану, шу он эсларидан чиқиб кетаримиш.

Нўхатполон олийгоҳга кирса ана одам, мана одам, худди дарёга ўшаб сузаттандаймиз. Бир қарасанг оқсоқ одамлар кўп, ана ёки қарасанг, ҳаммаси қоракос. Лўмбилилар кизларни, бир-бирини турти боряётган йигитларни-еъл Мункиллагочан боли билан кампирача юрганини. Уларни кўриб Нўхатполон бирор суюнибди, бир хафа бўлиди.

— Кари одамлар нима килиб юриншибди.

— Тешавой чол Нўхатполоннинг кулоғига ўқтирибди.

— Уғли-қизининг илникида келганда.

— Уларни ўқишига иролмайдимиш.

— Қиради. Ҳа, деган туга мадор.

Шу орада мулла Зокир ҳийла ишлатиди.

— Тешавой тога, Нўхатполон, бир дақиқа шу ерда турга туринган. Мен халиги одам бўлса айттиб чиқаман.

— Оқсоқ профессорни?

— Ҳа, — дебди мулла Зокир атроғга олазарек қараб.

— Қоракос доенгентни?

— Ыхъ бўлуди.

Мулла Зокирни кўрмадигизни — сўрабди Нўхатполон.

— Уғли-қизининг илникида келганда.

— Ҳа, — дебди мулла Зокир.

— Шунақа-да... Оқсоқ профессорни айттиб чиқаман дебди.

— Бу ерда профессор нима қиласи?

— Қоракос доенгент-чи!

— Уля, йўқ! Бу ер атоҳона-ку!

Нўхатполон алданнингнишини ўшонибди. Сўнг воқеани отасига тушунтирибди.

— Қўй, энди ўёлни, назарни паст одамлар билан пачакидашиб ўтмайди.

— Аван бир гаплашиб олай.

— Қаредаён толамиш.

— Ер остига кирса кулоғидан, осмонга чиқсан бўлса обғидан тораман. Нўхатполонинг эланнингин кўрсатиб кўйман.

— Мени дессан энди баъс! Ўлга кайтамиш. Онан ҳам илак кутбаттандир!

— Мулла Зокир амаким билан хисоблашиб...

— Қўй, у ар ютишни. Юзинг-кўзинг бор демайди-я... Ба-риб кўзимизга тушади.

— Ҳозир, ўнга кайтамиш.

— Қейин, болам кейин. Имтиҳонни ўзим топшираман дейсан-ку!

Мулла Зокирни кўрмадигизни — сўрабди Нўхатполон.

— Оппок кўйлакли киз Нўхатполоннинг овозини ўшитиб чиқиб кетиди. Қанон кирган экан бу бола дегандай ҳайрон бўлди.

— Қанак мулла Зокир...

— Шунақа-да... Оқсоқ профессорни айттиб чиқаман дебди.

— Бу ерда профессор нима қиласи?

— Қоракос доенгент-чи!

— Уля, йўқ! Бу ер атоҳона-ку!

Нўхатполон алданнингнишини ўшонибди. Сўнг воқеани отасига тушунтирибди.

— Қўй, энди ўёлни, назарни паст одамлар билан пачакидашиб ўтмайди.

— Аван бир гаплашиб олай.

— Қаредаён толамиш.

— Ер остига кирса кулоғидан, осмонга чиқсан бўлса обғидан тораман. Нўхатполонинг эланнингин кўрсатиб кўйман.

— Мени дессан энди баъс! Ўлга кайтамиш. Онан ҳам илак кутбаттандир!

— Мулла Зокир амаким билан хисоблашиб...

— Қўй, у ар ютишни. Юзинг-кўзинг бор демайди-я... Ба-риб кўзимизга тушади.

— Ҳозир, ўнга кайтамиш.

— Қейин, болам кейин. Имтиҳонни ўзим топшираман дейсан-ку!

Мулла Зокирни кўрмадигизни — сўрабди Нўхатполон.

— Оппок кўйлакли киз Нўхатполоннинг овозини ўшитиб чиқиб кетиди. Қанон кирган экан бу бола дегандай ҳайрон бўлди.

— Қанак мулла Зокир...

— Шунақа-да... Оқсоқ профессорни айттиб чиқаман дебди.

— Бу ерда профессор нима қиласи?

— Қоракос доенгент-чи!

— Уля, йўқ! Бу ер атоҳона-ку!

Нўхатполон алданнингнишини ўшонибди. Сўнг воқеани отасига тушунтирибди.

— Қўй, энди ўёлни, назарни паст одамлар билан пачакидашиб ўтмайди.

— Аван бир гаплашиб олай.

— Қаредаён толамиш.

— Ер остига кирса кулоғидан, осмонга чиқсан бўлса обғидан тораман. Нўхатполонинг эланнингин кўрсатиб кўйман.

— Мени дессан энди баъс! Ўлга кайтамиш. Онан ҳам илак кутбаттандир!

— Мулла Зокир амаким билан хисоблашиб...

— Қўй, у ар ютишни. Юзинг-кўзинг бор демайди-я... Ба-риб кўзимизга тушади.

— Ҳозир, ўнга кайтамиш.

— Қейин, болам кейин. Имтиҳонни ўзим топшираман дейсан-ку!

Мулла Зокирни кўрмадигизни — сўрабди Нўхатполон.

— Оппок кўйлакли киз Нўхатполоннинг овозини ўшитиб чиқиб кетиди. Қанон кирган экан бу бола дегандай ҳайрон бўлди.

— Қанак мулла Зокир...

— Шунақа-да... Оқсоқ профессорни айттиб чиқаман дебди.

— Бу ерда профессор нима қиласи?

— Қоракос доенгент-чи!

— Уля, йўқ! Бу ер атоҳона-ку!